

KORRALDUS

19. märts 2024 nr 1-3/24/90

Rail Balticu hüvitusmeetme aladel asuvate kavandatud raiete registrikannete kehtetuks tunnistamine

1. OTSUS

Tulenevalt alljärgnevast ning tuginedes haldusmenetluse seaduse (edaspidi HMS) § 64 lg-le 2 ja 3, HMS § 66 lg 2 p-le 2, HMS § 68 lg-le 2 ja 3, looduskaitseaduse (edaspidi LKS) § 50 lg 2 p-le 1, LKS § 50 lg-le 4, LKS § 30 lg 2 p-le 1 ja 2, **otsustan:**

1.1 Tunnistada kehtetuks Rail Balticu hüvitusmeetme aladel asuvate Riigimetsa Majandamise Keskuse poolt kavandatud raiete registrikanded (lisatud korraldusele tabelina).

1.2 Viia käesoleva korraldusega tehtud muudatused sisse metsaressursi arvestuse riiklikusse registrisse (edaspidi *metsaregister*).

1.3 Teha korraldus teatavaks Riigimetsa Majandamise Keskusele (edaspidi *RMK*).

2. ASJAOLUD

Metsaregistris on Pärnu maakonnas registreeritud korralduse lisas toodud raied.

Eesti looduse infosüsteemi (EELIS) andmetel ei olnud eespool nimetatud metsateatise menetlemise ja raie registreerimise ajal kavandataval raicalal registreeritud kaitstavaid loodusobjekte ning raie registreeriti vastavalt metsaseaduse (edaspidi *MS*) § 41 lg-le 8¹.

Keskkonnaamet on 30.01.2024 kirjaga nr 7-4/24/1855 „Metsise püsielupaikade kaitse alla võtmise ettepanek“ ja 09.02.2024 kirjaga nr 7-4/24/1855-2 „Metsise püsielupaikade kaitse alla võtmise ettepaneku täiendamine“ Kliimaministeeriumile ettepaneku metsise püsielupaikade kaitse alla võtmiseks seoses Rail Baltic raudtee Pärnu maakonnaplaneeringus kavandatud trassilõikude (3A, 4A, 4H) ehitamisega kaasneva negatiivse keskkonnamõju kompenseerimiseks.

Metsise püsielupaikade kaitse alla võtmise eesmärgiks on tagada ohustatud liigi soodne seisund ja riiklikult tähtsa taristuobjekti negatiivse keskkonnamõju kompenseerimine.

RMK esindaja Einart Kase kinnitusel on korralduse lisas toodud metsateatistega kavandatud raied 15.03.2024 seisuga tegemata.

3. KAALUTLUSED

MS § 41 lg 13 sätestab, et metsaomanik võib teha raie 12 kuu jooksul pärast raie või metsakaitseekspektiisi akti registreerimist metsaregistris. HMS § 61 lg-d 1 ja 2 sätestavad, et haldusakt kehtib adressaadile teatavaks tegemisest või kättetoimetamisest kuni kehtetuks tunnistamiseni, kehtivusaja lõppemiseni, haldusaktiga antud õiguse lõpliku realiseerimiseni või kohustuse täitmiseni, kui seadus ei sätesta teisiti.

Kuivõrd korralduse lisas nimetatud raie registreerimise kuupäevast on möödunud vähem kui 12 kuud ning planeeritavad raied on teostamata, on korralduse lisas toodud registrikanded käesoleva seisuga kehtivad.

HMS § 54 kohaselt on haldusakt õiguspärane, kui ta on antud pädeva haldusorgani poolt andmise hetkel kehtiva õiguse alusel ja sellega kooskõlas, proportsionaalne, kaalutusvigadeta ning vastab vorminõuetele.

HMS § 64 lg 2 kohaselt otsustab haldusorgan haldusakti kehtetuks tunnistamise kaalutusõiguse kohaselt, kui seadus ei keela haldusakti kehtetuks tunnistada või ei kohusta haldusakti kehtetuks tunnistama. MS ei välista ega keela metsaregistri kannete kehtetuks tunnistamist või muutmist.

HMS § 64 lg 3 järgi tuleb kaalutusõiguse teostamisel arvestada haldusakti andmise ja haldusakti kehtetuks tunnistamise tagajärgi isikule, haldusakti andmise menetluse põhjalikkust, haldusakti kehtetuks tunnistamise põhjuste olulisust ning nende seost isiku osalemisega haldusakti andmise menetluses ja isiku muu tegevusega, haldusakti andmisest möödunud aega ning muid tähtsust omavaid asjaolusid.

HMS § 66 lg 2 p 2 alusel võib haldusakti, mis andmise ajal oli õiguspärane, isiku kahjuks edasiulatuvalt kehtetuks, kui haldusorganil oleks olnud õigus jätta haldusakt hiljem muutunud faktiliste asjaolude tõttu või hiljem muudetud õigusnormi alusel välja andmata ja avalik huvi haldusakti kehtetuks tunnistamiseks kaalub üles isiku usalduse, et haldusakt jääb kehtima.

HMS § 68 lg 2 kohaselt otsustab haldusakti kehtetuks tunnistamise haldusorgan, kelle pädevuses oleks haldusakti andmine kehtetuks tunnistamise ajal ning lg 3 alusel loetakse haldusakt kehtetuks tunnistamise jõustumise hetkest, kui haldusorgan ei kehtesta teist ajamomenti. MS § 41 lg-st 1 lähtuvalt on metsateatise menetlejaks Keskkonnaamet. Seega on Keskkonnaamet pädev kehtivate raie lubavate registrikannete kehtetuks tunnistamist otsustama.

RB raudtee trassi koridori Pärnu maakonnaplaneering koos KSH protsessiga algatati Vabariigi Valitsuse 12.04.2012. a korraldusega nr 173 „Maakonnaplaneeringu koostamise algatamine Rail Balticu raudtee trassi koridori asukoha määramiseks”. Sama korraldusega algatas Vabariigi Valitsus maakonnaplaneeringute koostamise ja KSH protsessid ka Harju ja Rapla maakonnas. Riigihalduse minister kehtestas koostatud maakonnaplaneeringud, sh Pärnu maakonnas, 13.02.2018 käskkirjaga nr 1.1-4/40 „Rail Baltic raudtee trassi koridori asukoha määramine.“ Nimetatud kehtestamise otsus tühistati osaliselt aga Riigikohtu 19.05.2020 otsusega kohtuasjas nr 3-18-529. Otsusega tühistati Pärnu maakonnaplaneering trassilõikude 3A, 4A ja 4H osas, s.o ligikaudu 45 kilomeetrit Pärnu linna ja Ikla vahelisel maa-alal, kuna kohtu hinnangul tulnuks Luitemaa linnualale läbi viia Natura asjakohane hindamine ning arvestada selle tulemustega RB raudtee trassi asukoha valimisel. Tühistatud trassilõikude piirkonnas otsustati uuendada planeeringu menetlust.

Maakonnaplaneeringu uuendamise protsessi alustati võimalike realistlike trassialternatiivide visandamisest ning KSH protsessi raames viidi mh läbi ka Natura eel- ja asjakohane hindamine vastavatele trassialternatiividele. Kokku hinnati kuut realistlikku trassialternatiivi (või alternatiivide kombinatsiooni). Välja on valitud keskkonnale vähimat mõju avaldud trassialternatiiv ning ülekaalukas avaliku huviga seotud põhjus on õigustatud, tuleb järgmise sammuna tarvitusele võtta kõik vajalikud hüvitusmeetmed kaasnevate mõjude kompenseerimiseks.

Hüvitusmeetmete eesmärk on kompenseerida kahju, mida kavandatud raudtee projekt tekitab Natura 2000 ala kaitse-eesmärkidele. Natura asjakohane hindamine jõudis järeldusele, et Rail Baltic raudtee projekti elluviimisega kaasneb (leevendamatu) mõju ühele Luitemaa linnuala liigile ehk metsisele, mis on ala kaitse-eesmärgiks.

Metsis kuulub looduskaitsealuste liikide II kategooriasse, rahvusvaheliste ohuhinnangute järgi on soodsas seisundis, kuid langeva arvukusega. Peamisteks ohtudeks peetakse elupaikade hävimist ja nende kvaliteedi langust. Elupaigas on vastunäidustatud lageraied, pinnase lõhkumine ja kuivendustööd.

LKS § 48 lg 2 kohaselt tuleb II kaitsekategooria liikide vähemalt 50 protsendi teadaolevate ja Eesti looduse infosüsteemis registreeritud elupaikade või kasvukohtade kaitse tagada kaitsealade või hoiualade moodustamise või püsielupaikade kindlaksmääramisega lähtuvalt alade esinduslikkusest.

Raudtee rajamisega hävib osa Luitemaa metsiseasurkonna elupaikadest ja püsiva häiringu tekkimise tõttu ei ole osa elupaikadest metsiste jaoks enam kasutatavad.

Kokku on tehtud ettepanek moodustada 11 uut metsise püsielupaika kogupindalaga 4371 ha. Uute kavandatud püsielupaikade piires leidub metsisele sobivat elupaika kokku ca 3050 ha. Euroopa Komisjoni juhendmaterjalidest ning asjaolust, et hüvitusmeetmete eesmärgiks on kompenseerida Natura ala kahjustamist, tuleb kõik moodustatavad metsise püsielupaigad arvata ka Natura 2000 võrgustiku osaks.

Lisaks uutele kaitstavatele PEP aladele on metsise olemasolevates püsielupaikades vajalik kaitsekorra ülevaatamine, et tagada piisav kaitse liigi elupaikadele ning seeläbi suurendada elupaikade mahutavust ja sidusust elupaikade vahel. Kokku on käesolevas töös tehtud ettepanek muuta kaitsekorda kahes metsise olemasolevas püsielupaigas. Täpsemalt tehakse ettepanekud metsise Lodja ja Jaamaküla praegustes püsielupaikades hõlmata sihtkaitsevöödi kaitsekorraga kõik metsise olulised ja sobivaid elupaigad neis PEP-des (kokku 945 ha). Ettepaneku rakendumisel on mõlemad PEP-id valdavas ulatuses sihtkaitsevöödisse tsoneeritud ja metsise elupaigad saavad tõhusama kaitse.

(allkirjastatud digitaalselt)

Jaanus Nilp
juhtivspetsialist
metsaosakond

Teadmiseks: rmk@rmk.ee

Andres Hendrikson
metsahoiu vanemspetsialist
metsaosakond